

Securitatea lucrărilor de mentenanță în agricultură

Agricultura reprezintă unul dintre cele mai periculoase sectoare în termeni de accidente la locul de muncă. Lucrătorii din sectorul agricol suferă de 1,7 ori mai multe accidente la locul de muncă fără deces decât media și de trei ori mai multe accidente mortale.

În UE-27, în industria agricolă predomină munca în familie și, în mare măsură, desfășurarea de activități independente, majoritatea lucrărilor din exploatațile agricole fiind executate de proprietar și de familia acestuia. Nouă din zece lucrători ai unei exploatații agricole (89 %) sunt membri ai familiei (¹). În 2007, aproximativ 78 % dintre agricultorii au executat singuri lucrările, fiind ajutați de membrii familiei și, ocazional, de angajați aduși în perioade de vârf (²).

Desfășurarea de activități independente și faptul că agricultura este, de multe ori, o afacere de familie, reprezintă o provocare pentru sănătatea și securitatea la locul de muncă.

Sarcinile de mentenanță în agricultură

Sarcinile de mentenanță în agricultură sunt foarte diverse. Acestea includ:

- mentenanța și repararea utilajelor, echipamentelor și vehiculelor;
- mentenanța terenurilor și clădirilor aferente exploatații agricole;
- mentenanța silozurilor, depozitelor, rezervoarelor de compost și a rezervoarelor de cereale;
- mentenanța instalațiilor electrice;
- mentenanța sistemelor de canalizare și de irigații;
- mentenanța drumurilor asfaltate și neasfaltate.

Pericole legate de mentenanță în agricultură

Marea varietate de sarcini de mentenanță din cadrul exploatațiilor agricole implică diferite pericole, inclusiv:

- pericole mecanice asociate mentenanței utilajelor, cum ar fi strivirea, blocarea și injecția de lichide sub înaltă presiune;
- pericole electrice atunci când se lucrează cu echipamente defecte sau în timpul mentenanței instalațiilor și echipamentelor electrice ori la repararea gardurilor electrice rupte;
- pericole termice asociate utilizării echipamentelor de sudură sau de încălzire în cursul lucrărilor de mentenanță ori mentenanței echipamentelor cu suprafețe încinse sau lichide de operare;
- pericole chimice asociate utilizării substanțelor periculoase în timpul mentenanței sau mentenanței echipamentelor care conțin substanțe periculoase;
- pericole de incendiu sau explozie în timpul mentenanței instalațiilor sau echipamentelor care conțin substanțe periculoase și explozive, cum ar fi rezervoare, depozite și silozuri sau rezervoare de combustibil;
- pericole biologice în timpul mentenanței instalațiilor contaminate de agenți biologici, de exemplu, rezervoare de compost, rigole și infrastructura de canalizare;
- pericole ergonomice, cum ar fi poziții incomode, unelte proiectate necorespunzător;
- lucrul în spații închise.

(¹) Eurostat, *Agricultural statistics: Main results 2007-08* (Statistici din sectorul agricol: principalele rezultate pentru 2007-2008), cartea de buzunar Eurostat, ediția 2009 (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/cache/ITY_OFFPUB/KS-ED-09-001/EN/KS-ED-09-001-EN.PDF).

(²) Eurostat, *Farm structure, Statistics explained* (Structura exploatațiilor agricole, statistici explicate), martie 2010 (http://epp.eurostat.ec.europa.eu/statistics_explained/index.php/Farm_structure).

Prin bunăvoința FIOH

Cei mai frecvenți factori care conduc la accidente de muncă asociate mentenanței în agricultură

Cei mai frecvenți factori sunt:

- munca în condiții de izolare;
- absența echipamentului de protecție;
- constrângerile financiare, presiunea timpului și oboseala;
- lipsa conștientizării/instruirii/informării;
- subcontractarea.

Măsuri preventive

- Încercați să eliminați riscurile.
- În cazul în care riscurile nu pot fi eliminate complet, încercați să le reduceți la minimum prin respectarea unor proceduri de lucru în condiții de siguranță.
- Utilizați echipamente corespunzătoare, inclusiv un echipament individual de protecție.
- Nu îndepliniți nicio sarcină pentru care nu sunteți competent.

Mentenanța utilajelor și vehiculelor

Respectați procedurile de lucru în condiții de siguranță în timpul mentenanței și reparației utilajelor.

- Opriți utilajul înainte de orice intervenție.
- Asigurați-vă că utilajul este oprit, ținând cont de timpul de oprire.
- Imobilizați părțile care s-ar putea deplasa sau roti – de exemplu, prin utilizarea de pene, suporturi.
- Respectați instrucțiunile producătorului.
- Înlocuiți dispozitivele de protecție înainte de repunerea în funcțiune a utilajului.

Lucrul în spații închise

Este posibil ca lucrătorii din exploatațile agricole să fie nevoiți să intre în spații închise, cum ar fi silozuri umede de cereale, bazine de dejecții sau rezervoare de colectare pentru efectuarea de lucrări de mentenanță, inspecție, curățare și reparație. Pericolele pot apărea din cauza lipsei de oxigen, a gazelor toxice sau inflamabile, a lichidelor și solidelor care pot umple rapid spațiul, ducând la asfixiere, înec, incendii sau explozii.

- Evitați intrarea în spații închise.
- Dacă intrarea nu poate fi evitată, respectați un sistem de muncă sigur.
- Instituiți măsuri de urgență adecvate.
- Testați aerul înainte de a intra.

- Utilizați echipamente adecvate, cum ar fi echipamentul individual de protecție (de exemplu, măști de protecție, hamuri și cabluri de siguranță), dispozitivele de iluminat (omologate pentru atmosfere explozive) și aparatura de comunicare.

Sursa: M. Águila, INSHT

Lucrul la înălțime

Mentenanța clădirilor, structurilor și utilajelor aferente exploatațiilor agricole poate presupune lucrul la înălțime. Sunt frecvente căderile de pe acoperișuri sau prin acoperișurile șubrede, din vehicule, de pe scări și echipamente necorespunzătoare de acces.

- Evitați lucrul la înălțime.
- Dacă lucrul la înălțime nu poate fi evitat, utilizați echipamente corespunzătoare de acces.
- Utilizați opritoare de cădere de siguranță, de exemplu, hamurile de siguranță, dacă este cazul.
- Asigurați-vă că uneltele și materialele pot fi ridicate și coborâte în siguranță.
- Considerați întotdeauna că acoperișurile sunt șubrede, cu excepția cazului în care puteți confirma contrariul.
- Prevedeți indicatoare de avertizare pentru clădirile cu acoperișuri șubrede, în special la punctele de acces.
- Purtați încălțăminte de siguranță cu talpă aderentă atunci când lucrați pe vehicule.
- Nu utilizați scările atunci când există o cale mai sigură de executare a sarcinii.
- Dacă utilizați o scară, asigurați-vă că nu va aluneca și că baza sa este dreaptă și sigură.

Inițiative și campanii de prevenire a accidentelor în care sunt implicați lucrători din agricultură

- Zilele dedicate sensibilizării privind securitatea și sănătatea în exploatațiile agricole (Farm Safety and Health Awareness Days, SHAD) organizate în Regatul Unit sunt evenimente menite să informeze și să instruiască lucrătorii din agricultură cu privire la riscurile asociate activității pe care o desfășoară.
- PreventAgri este un proiect dezvoltat în Belgia care își propune să prevină accidentele, bolile profesionale și riscurile psihosociale în sectorul agriculturii; acesta include acțiuni de sensibilizare, instruire, cercetare și intervenție.
- Institutul de asigurări sociale pentru agricultori din Austria stimulează fermierii să promoveze sănătatea și securitatea în cadrul exploatațiilor lor agricole prin acordarea de certificate de securitate. Aceste certificate sunt oferite fermierilor care acordă o atenție deosebită securității și sănătății, sub rezerva îndeplinirii unor criterii stricte:

- un standard general al practicilor în materie de sănătate și securitate;
- sensibilizarea lucrătorilor din agricultură în ceea ce privește securitatea;
- organizarea lucrului în condiții de siguranță (asigurarea echipamentului individual de protecție, a trusei de prim ajutor și a unei suprafețe de lucru curate);
- echipamente de siguranță;
- vehicule de siguranță;
- construcții de siguranță;
- instalații electrice de siguranță.

Exemple de bune practici

- *Atelierul mobil de reparații pentru utilaje și vehicule agricole*

Mobile Werkstatt Allgäu GmbH, Germania

Utilajele și vehiculele agricole moderne necesită din ce în ce mai mult service profesional, ceea ce presupune calificări și competențe în materie de mentenanță și reparații. Atelierul mobil de reparații pentru utilaje și vehicule agricole a fost dezvoltat de agricultori. Acesta este dotat cu toate uneltele, precum și echipamentele de testare și măsurare necesare executării reparațiilor, echipa de tehnicieni în materie de mentenanță executând la fața locului lucrări profesionale de reparație și mentenanță a utilajelor și vehiculelor.

- *Mentenanța și reparația serelor horticole în mod sigur și eficient*

Glass Handling Technic Vof, Țările de Jos (Câștigătoarea premiului pentru bune practici)

În ultimii ani, sectorul serelor horticole a cunoscut o evoluție considerabilă. Serele sunt mai înalte, canalele de scurgere de pe acoperiș sunt foarte înguste, iar dimensiunea acoperișului de sticlă a crescut semnificativ. Aceste transformări au avut o influență majoră asupra lucrărilor de mentenanță și reparație asociate riscului de tăieri, căderi de la înălțime și solicitare fizică. La inițiativa sectorului serelor, organizațiilor sindicale ale grădinarilor, cultivatorilor, montatorilor și contractanților, precum și a societăților de asigurări și băncilor, și cu participarea unui număr de societăți cu experiență vastă în domeniul mentenanței serelor, a fost dezvoltată o metodă nouă și sigură de reparare a acoperișurilor de sticlă. A fost proiectat un sistem de execuție a lucrărilor de reparații pe exteriorul acoperișurilor de sticlă, Repair Shuttle (Cabina de reparații), alcătuit din vehiculul de mentenanță, prevăzut cu un sistem de poziționare a geamului de sticlă, și o platformă mobilă pentru deplasarea vehiculului de reparație dintr-un loc în altul. Lucrătorii din domeniul mentenanței s-au implicat activ în dezvoltarea Repair Shuttle. Accidentele provocate de căderea sticlei sunt imposibile atunci când se utilizează Repair Shuttle, riscul de cădere fiind eliminat aproape în totalitate. S-a înregistrat, de asemenea, o reducere notabilă a efortului fizic pe care persoanele care efectuează reparații trebuie să îl depună.

Informații suplimentare

Pentru a afla mai multe despre mentenanța în condiții de siguranță în agricultură, citiți publicația online „Mentenanța în agricultură – un ghid privind siguranța și sănătatea”, disponibilă la <http://osha.europa.eu/en/publications/reports>.

Prezenta fișă informativă este disponibilă în 24 de limbi la: <http://osha.europa.eu/ro/publications/factsheets>.

Agenția Europeană pentru Sănătate și Securitate în Muncă

Gran Vía, 33, 48009 Bilbao, SPANIA
Tel. +34 944794360, Fax +34 944794383
E-mail: information@osha.europa.eu

